

Kvinnlig könsstympling - Vårdprocessprogram

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Att förebygga och erbjuda stöd och vård för utsatta

- ❑ Viktigt att arbeta systematiskt inom hälso- och sjukvården, skola och socialtjänsten.
- ❑ Vårdprocessprogram är en riktlinje för hälso- och sjukvården.
- ❑ Förhindra/förebygga att flickebarn och unga kvinnor könsstympas.
- ❑ Identifiera/upptäcka flickor som är könsstympade.
- ❑ Erbjuder vård, stöd och vid behov skydd (anmälan till socialtjänsten) för utsatta.
- ❑ Nå ut med information om brottet könsstympning och dess konsekvenser för barn och kvinnor.

Organisation - genomförande

Utvecklingsprojekt 2016-2017

- Egen utvecklingsinsats
- Samordnas av länsstyrelsen
- Länsstyrelsen finansierar
- En projektplan tas fram av Länsstyrelsen och Regionen
- En styrgrupp skapas
- En projektledare anställs inom Region Östergötland
- En arbetsgrupp skapas
- FOU – enheten kopplas från början – Inom befintliga tjänster

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Vårdprocessprogram könsstympning

Mål

- ❑ Att flickor och kvinnor som utsatts för eller riskerar att utsättas för könsstympning identifieras inom alla verksamheter vid hälso- och sjukvården och ska tillförsäkras sin rätt till behandling.
- ❑ All personal inom hälso- och sjukvård ska ha tillräckliga kunskaper för att:
- ❑ Ge information om lagstiftning och dela ut informationsmaterial.
- ❑ Ge information om möjligheten till vård och hänvisa/remittera.

Leah Brickhouse, Sol Sisters

Material www.lansstyrelsen.se/ostergotland

Patientinformation

1177

Svenska , Engelska, Franska,
Arabiska, Somaliska, Tigrinja

Patientinformation

Amhariska, dari, albanska,
somaliska, swahili, tigrinja,
pashto, spanska och tyska

Bokningsunderlag

Svenska, Engelska

Könstymnings- pass 13 språk

Informationsblad Könstymnings- pass

Ett globalt problem

- ❑ Rotat i den traditionella tron om kvinnors status och roll.
- ❑ anses vara en del av den rit som ska initiera den unga flickan i vuxenvärlden.
- ❑ ingreppet tros bevara en flickas oskuld innan giftermålet.
- ❑ ett sätt att kontrollera kvinnornas sexualitet.
- ❑ Sammankopplad i vissa kontexter till familjens heder. UNICEF
- ❑ Oskuldsnormen
- ❑ Ren och fin
”.... Så att hon blir lugn.....”
- ❑ Kränkning av flickors och kvinnors mänskliga rättigheter.
- ❑ Våld mot kvinnors kroppar, sexualitet, värdighet, självbestämmande, integritet och autonomi och egenmakt.

Informationsblad – könsstymningspass

Informationsverktyg för att förebygga och bekämpa könsstymning av flickor och kvinnor

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Könsstympning

Könsstympning är förbjudet i Sverige enligt svensk lag (SFS 1982:316). Man kan bli dömd till upp till 10 års fängelse, även om könsstympningen sker utanför Sverige. Även försök och förberedelse till könsstympning är olagligt liksom att förmå någon annan att utföra könsstympning. Det är också olagligt att inte avslöja om man vet att en könsstympning kommer att ske. Oavsett vem som utför könsstympningen är flickans föräldrar ansvariga att förhindra att könsstympning sker och kan dömas för brottet i Sverige.

Lag (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor

Konsekvenser

Kvinnlig könsstympning, även kallad omskärelse, är övergrepp som syftar till att ändra eller skada en flickas eller kvinnas yttre könsorgan. Könsstympning skadar på flera sätt och kan ge följande besvär både direkt och senare i livet:

- Kraftig blödning vid ingreppet
- Infektioner
- Smärta i underlivet
- Svårigheter att kissa
- Svårigheter vid menstruation
- Död
- Smärta vid samlag, både för kvinnan och mannen
- Skador som riskerar att man inte kan bli gravid
- Förlösningsskomplikationer
- Psykiska besvär

Typer av könsstympning

Enligt WHO finns det fyra typer av könsstympning:

- Typ 1** Klitoris och/eller förhuden på klitoris tas bort.
- Typ 2** Klitoris, de inre blyggläpparna och ibland även de yttre skärs bort.
- Typ 3** Faraomisk omskärelse. Klitoris, inre och yttre blyggläppar skärs bort och sys ihop så att slidföppningen täcks.
- Typ 4** Alla övriga ingrepp som skadar könsorganet, som prickning.

Ibland nämns ordet "summa" när det talas om olika typer av könsstympning, även "summa" är olagligt!

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

www.lansstyrelsen.se/ostergotland

- ❑ **För tillgång till framtaget material:** våld mot kvinnor och könsstympning.
- ❑ **Gå in på Länsstyrelsen hemsida. Materialet ligger under mäns** **❑ www.lansstyrelsen.se/ostergotland**

Maha Eichoue Utvecklingsledare
Anissa Mohammed sakkunnig könsstympling

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND